

Güi SALDIRANER
EG Partner- SMMM, BD
www.eg-econsulting.com

SEKTÖR ODAKLI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK MUHASEBE STANDARTLARI: SASB

Günümüz iş dünyasında, artık şirketlerin sadece finansal performanslarını değil, aynı zamanda çevresel, sosyal ve yönetim faktörlerini de göz önünde bulundurmaları giderek daha kritik bir hale gelmektedir. Bu bağlamda, sürdürülebilirlik muhasebesi standartlarının, şirketlerin iş stratejilerini daha iyi anlamalarına ve uzun vadeli sürdürülebilir değer yaratmalarına olanak tanıdığı görülmektedir. Öte yandan yatırımcılar ve diğer tüm paydaşların artan talebi ise basit, anlaşılır, güvenilir bilgiye ulaşmaktır. Sürdürülebilirlik raporlama çerçevelerinin genel amacı, iç ve dış paydaşlara - yatırımcılar, çalışanlar, müşteriler ve devlet kurumları gibi - bir şirketin ESG (Çevresel, Sosyal ve Yönetişim) girişimlerinin kapsamlı bir anlayışını sağlamaktır. Bu çerçeveler şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik ederek, daha bilinçli bir karar alma sürecine katkıda bulunur. Sürdürülebilir Muhasebe Standartları Kurulu (SASB - Sustainable Accounting Standards Board) standartları, diğer çevre ve sürdürülebilirlik çerçevelerinin yanında sektör odaklı bir yaklaşım benimseyerek, her endüstrinin öncelikli çevresel, sosyal ve yönetim faktörlerini belirleyerek; şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarını daha iyi anlamalarına ve uygun şekilde raporlamalarına olanak tanıırken, aynı zamanda paydaşlara daha kapsamlı ve özgün bilgi sunulmasını sağlar. SASB, sektör odaklı yaklaşımıyla şirketlere endüstri uzmanlığı ve standartlar sağlayarak, yatırımcı odaklı, tutarlı ve şeffaf sürdürülebilirlik raporlaması yapılmasını teşvik ederken; şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) faktörlerini daha etkin bir şekilde yönetmelerini, raporlamalarını ve sürdürülebilirlik stratejilerini geliştirmelerine olanak tanır.

Bu makalede, yatırımcı ve sektör odaklı sürdürülebilirlik raporlama çerçevelerinden Sürdürülebilir Muhasebe Standartları Kurulu (SASB) Standardı incelenecektir.

SASB'nin Önemi ve Amaçları

SASB'nin temel amacı, halka açık şirketlerin sürdürülebilirlik konularını standartlaştırarak yatırımcılara açıklamak ve böylece şirketler ile yatırımcılar arasındaki iletişimi güçlendirmektir.

SASB'nin standartları, şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini tutarlı, karşılaştırılabilir ve yatırımcılar için anlamlı

bir şekilde açıklamalarını sağlar. Bu standartlar, sektöre özgü faktörlere odaklanarak şirketlerin önemli sürdürülebilirlik sorunlarını belirlemelerine ve önceliklendirmelerine yardımcı olur.

SASB'nin kuruluşundaki temel amaçlardan biri, sürdürülebilirlik raporlamasındaki tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik eksikliğini gidermektir. Bu standartlar, sektöre özel bir yaklaşım benimseyerek her sektörün özelliklerine ve risklerine uygun standartlar sunmaktadır.

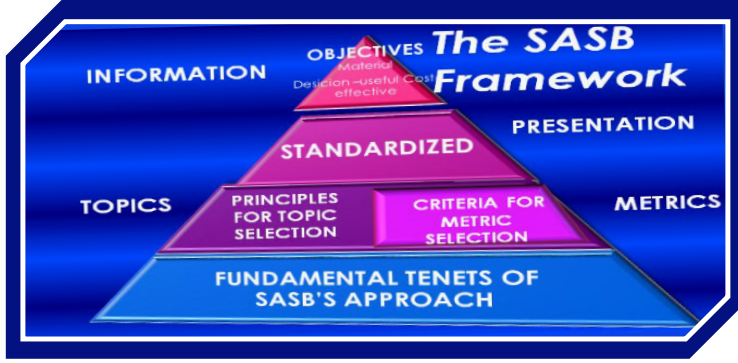
SASB standartları, diğer sürdürülebilirlik raporlama çerçeveleriyle bütünleşir ve geniş bir sürdürülebilirlik raporlama stratejisi oluşturulmasına yardımcı olur. Küresel yatırımcılar, şirketlerin tutarlı ve karşılaştırılabilir sürdürülebilirlik raporları sunmaları için SASB Standartlarını temel bir gereklilik olarak görmektedirler.

Arka Plan

SASB, işletmelerin ve yatırımcıların sürdürülebilirlik konusundaki mali etkilerini anlamalarına ve bu doğrultuda stratejiler geliştirmelerine katkıda bulunmak amacıyla 2011 yılında Jean Rogers tarafından kurulmuştur.

- 2012-2018 arasında, endüstriye özgü standartlar geliştirmek için geniş kapsamlı bir süreç izlenmiş, farklı sektörlerdeki şirketlerin karşılaştığı sürdürülebilirlik riskleri ve fırsatlarına uygun endüstriye özgü standartlar geliştirilmiştir.
- 2018'de Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi ile entegre raporlama üzerine çalışmalar başlatılmış ve 2020'de Değer Raporlama Vakfı (VRF) ile birleşmiştir.
- Şu an VRF'nin bir parçası olarak sürdürülebilirlik standartlarını geliştirmekte ve entegre raporlama uygulamalarının benimsenmesini teşvik etmektedir.
- ISSB, 2022'den itibaren SASB Standartlarını devralarak bu standartların sürdürülmesini taahhüt etmiştir.

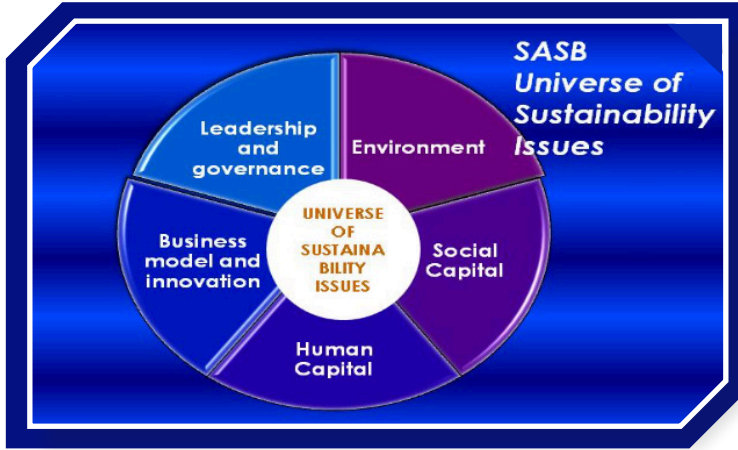
SASB standartları, düzenleyiciler, yatırımcılar ve şirketler tarafından sürdürülebilir yatırım açısından öncü bir çerçeve olarak kabul edilirken; standartlaştırılmış sürdürülebilirlik muhasebesinin kullanımını teşvik ederek uzun vadeli daha iyi kararlar almayı ve kurumsal performansı artırmayı amaçlamaktadır.

Source: SASB- https://sasb.ifrs.org/wpcontent/uploads/2019/05/SASB-ConceptualFramework.pdf?source=post_page

Değer Yaratmanın Yeni Boyutları: SASB Sürdürülebilirlik Muhasebesi ve ESG Raporlama

SASB kaynaklarına göre sürdürülebilirlik, şirketin uzun vadeli değer yaratma yeteneğini koruyan veya artıran kurumsal faaliyetleri ifade eder. Sürdürülebilirlik muhasebesi ise bu kurumsal faaliyetlerin ölçülmesi, yönetimi ve raporlanmasını içermektedir. Bir şirketin ürün ve hizmet üretiminden kaynaklanan çevresel ve sosyal etkilerin yönetimi, uzun vadeli değer yaratmak için gerekli çevresel ve sosyal sermayenin yönetimiyle birlikte ele alınır.

Source: Source: SASB- https://sasb.ifrs.org/wpcontent/uploads/2019/05/SASB-ConceptualFramework.pdf?source=post_page

SASB, geçici standartlarını oluştururken geniş kapsamlı sürdürülebilirlik konularından başlayarak bunları 5 boyut altında sınıflandırmıştır. Bu başlangıç konularının sektörlere muhtemel etkileri veya sonuçları farklılık gösterebilir, dolayısıyla her endüstrinin kendine özgü bir sürdürülebilirlik profili olduğu anlaşılmaktadır. SASB'nin endüstriye özgü geçici standartlarında yer alan açıklamalar, bu konuların bir alt kümesini oluşturur ve endüstrinin özel bağlamına uygun olarak şekillendirilmiştir.

Geleneksel finansal tablolarında, çevresel, sosyal ve insan sermayesi ile kurumsal yönetim gibi faktörlerin dikkate alınmaması sebebiyle, şirketin uzun vadeli değer yaratma potansiyelini tam olarak yansıtmaz. SASB, bu faktörlerin bir şirketin uzun vadeli değer yaratma yeteneğinde önemli bir rol oynadığını belirtiyor ve finansal tabloların sınırlarını aşan bir bakış açısını destekliyor. SASB standartları, şirketlerin sürdürülebilirlik performansını finansal bilgilerle bütünleştirmeyi hedefler. Bu bağlamda, sürdürülebilirlik muhasebesi ve raporlama, bir şirketin finansal ve finansal olmayan performansını entegre ederek, uzun vadeli değer yaratma sürecini daha kapsamlı bir şekilde anlamamıza olanak tanır. Bu yaklaşım, şirketlerin ESG faktörlerini ölçme ve raporlama yöntemlerini belirlemelerine olanak sağlar ve yatırımcılar ile diğer paydaşların daha bilinçli kararlar almalarını destekler. Böylece, sürdürülebilirlik muhasebesi ve raporlama, şirketlerin uzun vadeli değer yaratma potansiyelini tam olarak anlamamıza ve değerlendirmemize yardımcı olur.

SASB'nin Temel Hedefleri

SASB, şirketlerin yatırımcılara önemli sürdürülebilirlik bilgilerini etkili bir şekilde sunmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla SASB'nin işleyişi, aşağıdaki kriterleri karşılayan bilgilere standartlar belirlemeye yöneliktir:

- Önemli olası bilgilere odaklanma,
- Şirketler ve yatırımcılar için karar alma süreçlerine yardımcı olacak bilgilerin sağlanması,
- Kurumsal ihraççılar için maliyet etkinliği.

SASB Standartları, yatırımcılar için işletmelerin sürdürülebilirlikle ilgili performansını değerlendirmek için karar almalarına yardımcı olacak bilgiler sağlar. SASB'nin benimsediği yaklaşımda, önemlilik ilkesi merkezde yer alır. Bu ilke, şirketlerin sürdürülebilirlik bilgilerini karar alıcılar için en önemli ve anlamlı olanları vurgulayarak sunmalarını sağlar. Maliyet etkinliği açısından da, SASB, şirketlerin yatırımcılara bu önemli bilgileri uygun maliyetlerle sunmalarını hedefler. Önemlilik, karşılaştırılabilirlik ve sektöre özgü standartlar, SASB'nin raporlama çerçevesini belirler.

SASB Sürdürülebilirlik Konuları Evreni

Çevre	Sosyal Sermaye	İnsan Sermayesi	İş Modeli ve İnovasyon	Liderlik ve Yönetişim
<ul style="list-style-type: none"> Sera gazı emisyonları Hava kalitesi Enerji Yönetimi Yakıt yönetimi Su ve atık yönetimi Atık ve tehlikeli madde yönetimi Biyoçeşitlilik etkileri 	<ul style="list-style-type: none"> İnsan hakları ve toplum ilişkileri Erişim ve erişilebilirlik Müşteri refahı Veri güvenliği ve müşteri gizliliği Adil açılama ve etiketleme Adil pazarlama ve reklamcılık 	<ul style="list-style-type: none"> İş ilişkileri Adil iş uygulamaları Çeşitlilik ve kapsayıcılık Çalışan sağlığı, güvenliği ve refahı Maaş ve yan haklar İşe alım, gelişme ve elde tutma 	<ul style="list-style-type: none"> Ürünlerin ve hizmetlerin yaşam döngüsüne etkileri Varlıkların ve işlemlerin çevresel ve sosyal etkileri Ürün ambalajlama Ürün kalitesi ve güvenliği 	<ul style="list-style-type: none"> Sistemik risk yönetimi Kaza ve güvenlik yönetimi İş etiği ve ödemelerin şeffaflığı Rekabetçi davranış Düzenleyici etkileşim ve siyasi etki Malzeme kaynakları Tedarik zinciri yönetim

Source: Source: SASB- https://sasb.ifrs.org/wpcontent/uploads/2019/05/SASB-ConceptualFramework.pdf?source=post_page

Sürdürülebilirlik bilgilerinin etkin bir şekilde sunulması, şirketlerin toplumsal etki, çevresel performans ve yönetim gibi konularda hesap verebilirliklerini artırır ve bunun sonucunda daha sürdürülebilir bir iş dünyasına katkı sağlar. Bu perspektiften bakıldığında, SASB standartlarının etkisi sadece finansal açıdan değil, aynı zamanda toplumsal ve çevresel boyutlarda da önemlidir.

SASB Standart Belirleme Yaklaşımının Temel Prensipleri

SASB'nin standart belirleme yaklaşımının temel ilkeleri, sürdürülebilirlik konularının bilgi açısından önemli etkilere sahip olabilecek endüstriye özgü sürdürülebilirlik konularının, yatırımcılar için önemli olabilecek gerçek veya potansiyel finansal etkilerini tanımlamak, bu konuların mali durum veya işletme performansı üzerindeki etkilerini ölçmek ve bu bilgilerin düzenleyicilere ve paydaşlara sunulmasını sağlamak için sistematik bir yaklaşım benimsemiştir.

Bu hedeflere ulaşmak için SASB standartları şunlardır:

- **Kanıt Dayalı Yaklaşım:** SASB, sürdürülebilirlik konularının makul bir yatırımcının ilgisini çekeceğine ve şirketin mali durumu veya işletme performansı üzerinde muhtemel etkileri olacağına dair kanıtları değerlendirmek için bir kanıt dayalı yaklaşım benimser. Bu süreç, hem yatırımcıların ilgisine dair kanıtları hem de finansal etki kanıtlarını dikkate alır.
- **Piyasa Bilgili Yaklaşım:** Standartlarının oluşturulmasında, SASB, sermaye piyasasındaki katılımcıların - yani şirket ihraççıları ve ana akım yatırımcıları - geri bildirimlerine dayanarak sonuçları şekillendirir. Bu şekilde, endüstrinin ve pazarın gerçeklerini, düzenleyici ortamı ve finansal etkenleri anlamak için pazar bilgisini kullanır.

- Endüstriye Özgü Yaklaşım: SASB, endüstri seviyesinde sürdürülebilirlik muhasebe standartları geliştirir ve bu standartlar, endüstri içindeki kaynak kullanımı, iş modeli ve diğer faktörlerle yakından ilişkili konulara odaklanır.

Bu ilkeler, şirketlerin sürdürülebilirlik konularını tanımlamak ve raporlamak için SASB standartlarını etkili bir şekilde uygulamalarına yardımcı olur. Kanıt dayalı bir yaklaşımla, yatırımcılar için önemli olan sürdürülebilirlik konuları belirlenir ve endüstri standartları, bu konuların mali durum ve işletme performansı üzerindeki etkilerini ölçmek için kullanılır. Piyasa bilgisi, standartların oluşturulmasında katılımcıların geri bildirimlerine dayanarak şekillendirilir, böylece finansal analistler, sürdürülebilirlik faktörlerini daha iyi anlar ve entegre edebilirler. Sektöre özgü standartlar, benzer endüstriyel iş modelleri ve kaynak kullanımını dikkate alınarak geliştirilir, böylece standartlar, finansal temellere entegre edilirken endüstriye özgü faktörleri de yansıtır.

SASB Sürdürülebilir Endüstri Sınıflandırma Sistemi (SICS)

SASB Sürdürülebilir Endüstri Sınıflandırma Sistemi (SICS), 77 farklı sektörü kapsayarak her bir sektör için olası sürdürülebilirlik açıklama konularını belirler ve bu konuların performansını belirlemek için odaklanmış ve genellikle nicel ölçümleri içerir. Şirketler, SASB'nin standartlarına erişmek için özel bir portal veya anket doldurma gereksinimi olmadan SASB'nin resmi web sitesinden kolaylıkla indirebilirler.

SASB Sürdürülebilirlik Endüstri Sınıflandırma Sistemleri (SICS)

Sağlık Hizmeti

- Biyoteknoloji ve İlaç
- İlaç Satıcıları
- Tıbbi Ekipman ve Malzemeler
- Sağlık Hizmeti Sunumu
- Sağlık Hizmetleri Distribütörleri
- Yönetilen Bakım

Kaynak Dönüşümü

- Kimyasallar
- Havacılık ve Savunma
- Elektrikli ve Elektronik Ekipmanlar
- Endüstriyel Makineler ve Ürünler
- Kaplar ve Paketleme

Hizmetler

- Eğitim
- Profesyonel Ticareti Hizmetler
- Oteller ve Konaklama
- Kumarhaneler ve Kumar
- Eğlence tesisleri
- Reklam ve Pazarlama
- Medya ve Eğlence

Yenilenebilir Kaynaklar ve Alternatif Enerji

- Biyoyakıtlar
- Güneş Teknoloji ve Proje Geliştiricileri
- Rüzgar Teknolojisi ve Proje Geliştiricileri
- Yakıt Hücreleri ve Endüstriyel Piller
- Ormancılık Yönetimi
- Kağıt Hamuru ve Kağıt Ürünleri

Tüketim Malları

- Ev ve Kişisel Ürünler
- Çok Hatlı ve Özel Perakendeciler ve Distribütörler
- E-Ticaret
- Giyim, Aksesuar ve Ayakkabı
- Yapı Ürünleri ve Mobilyalar
- Cihaz İmalatı
- Oyuncaklar ve Spor Malzemeleri

Toplu Taşıma

- Otomobiller
- Otomobil Parçaları
- Araç Kiralama ve Leasing
- Havayolları
- Hava Taşımacılık ve Lojistik
- Demiryolu Taşımacılık
- Karayolu Taşımacılık
- Kruvaziyer Hatları

Altyapı

- Elektrik Tesisleri ve Jeneratörler
- Gaz Hizmetleri ve Distribütörleri
- Su Hizmetleri
- Atık Yönetimi
- Mühendislik ve İnşaat Hizmetleri
- Ev İnşaatçıları
- Gayrimenkul *(RE Standardı yalnızca iklimle ilgili konuları ve ölçümleri içermektedir ve bu nedenle ISSB'nin 2023 Yayı'nın bir parçası olarak revize edilmiştir.)
- Gayrimenkul Hizmetleri

Yiyecek ve İçecek

- Tarım Ürünleri
- Et, Kümes Hayvanları ve Süt Ürünleri
- İşlenmiş Gıdalar
- Alkolsüz İçecekler
- Alkollü İçecekler
- Tütün
- Gıda Perakendecileri ve Distribütörleri
- Restoranlar

Teknoloji ve İletişim

- Elektronik İmalat Hizmetleri & Özgün Tasarımlı İmalat
- Yazılım ve BT Hizmetleri
- Donanım
- Yarı İletkenler
- Telekomünikasyon Hizmetleri
- İnternet Medyası ve Hizmetleri

Finansallar

- Ticari Bankalar
- Yatırım Bankacılığı ve Komisyonculuk
- Varlık Yönetimi ve Saklama Faaliyetler
- Tüketici Finansmanı
- İpotek Finansmanı
- Menkul Değerler ve Borsalar
- Sigorta

Ekstaktif Maddeler ve Mineral İşleme

- Petrol ve Gaz - Arama ve Üretim
- Petrol ve Gaz - Orta Akım
- Petrol ve Gaz - Rafinaj ve Pazarlama
- Petrol ve Gaz - Hizmetler
- Kömür Operasyonları
- Demir Çelik Üreticileri
- Metaller ve Madencilik
- İnşaat Malzemeleri

Source: <https://sasb.ifrs.org/find-your-industry/>

Ayrıca, şirketler hangi kritik konuları tanımlayacaklarına ve yatırımcılar hangi konulara odaklanmaları gerektiğini belirleyebilmek için Önemlilik Haritası aracına yine web sitesinden ulaşabilirler. Bu sektöre özgü yaklaşımı sayesinde, SASB standartları yatırımcılara her sektörün özel ihtiyaçlarına ve risklerine uygun olarak şirketlerin sürdürülebilirlik performansını değerlendirme ve karşılaştırma imkanı sağlar. SASB standartları diğer global çerçevelerle uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır ve bu standartlardan ayrılan özellikleri; finansal önemlilik odaklıdır; sektör spesifik ve kullanıcı ve yatırımcı perspektifi ön plandadır.

Sonuç olarak, işletmelerin sürdürülebilirlik performanslarını doğru yönetmeleri, yatırımcılar için hayati önem taşımaktadır. SASB'nin sektör odaklı yaklaşımı ve standartları, sürdürülebilirlik konularını finansal bilgilerle entegre ederek şirketlerin uzun vadeli değer yaratma potansiyellerini ve performanslarını anlama ve yönetmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu bütüncül yaklaşım, işletmelerin finansal ve finansal olmayan performanslarını değerlendirirken daha sağlam temellere dayanmalarını sağlar. SASB'nin finansal önemliliğe ve sektöre özel standartlara verdiği önem, sürdürülebilirlik alanında daha kaliteli ve etkili çıktılar sağlayarak yatırımcıların güveninin artırılmasına ve bilinçli kararlar almasına destek olur. SASB'nin çerçevesi daha sürdürülebilir ve sorumlu bir iş ortamının önünü açmaktadır, böylelikle hem şirketler hem de yatırımcılar, sürdürülebilirlik konularında daha bilinçli ve etkili adımlar atmaya teşvik edilmektedir. Dolayısıyla SASB'nin çabaları, şirketlerin uzun vadeli kurumsal performanslarını artırmak ve sürdürülebilirlik konularının iş stratejilerine entegre edilmesine katkı sağlamak üzerine odaklanmaktadır.

Kaynaklar:

- 1) SUSTAINABILITY ACCOUNTING STANDARDS BOARD (SASB)- SASB CONCEPTUAL FRAMEWORK (feb.2017)- https://sasb.ifrs.org/wp-content/uploads/2019/05/SASB-Conceptual-Framework.pdf?source=post_page
- 2) SUSTAINABILITY ACCOUNTING STANDARDS BOARD (SASB) - Sustainable Industry Classification System (SICS)- <https://sasb.ifrs.org/find-your-industry/>